

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 736
תאריך: 6.12.51

בירושלים. במדור, "במרחב" מתוארת שיבתו של הדרון המרי דאז, אדיב שישקלי*, לשילוטון. במדור "מכל העולם", בכתבה שרנה בנעשה ביוון, התמקד התיאור בדמותו של הפילדמרשל היווני אלכסנדר פאפאנוס, שהקים מופלגה נגד המיסלוגות, וזכר יחד איתה קרוב למחצית המנדטים בבחירות, וקיים את הכי מתו שלא להיכנס לממשלה. לשם המחשת מעשהו של הפילד-מרשל היווני, כתב "העולם הזה": "...מה היה קורה אילו היה יגאל ידון** מתפטר מחר בכוכר מתפקדו, מתייצב לפני העם ואומר: המיסלוגות הורסות את המדינה. פוליטיקאים צריימחה משעבדים את עיוני האומה לאינטרסים האינדיבידואליים שלהם. הגיעה השעה שכל הפטריוטים בעלי הרצון הטוב יתלכדו לתנועה גדו-לה אחת סביב לרמטכ"ל, תנועה שלא תהיה מופלגה ככל המיפ-לגות, אלא אירגון להצלת המדינה...".

בשנת הגליון: ב.ג. 3, תצלום נכדו החמישי של דוד בן-גוריון, ראשיהממשלה לפני 25 שנה.

גליון "העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנה בדיוק, המ- שיך לרווח על "מרד הימאים", וציטט בין השאר את נתן אלתרמן, שכתב: "בשם הציבור הרואה כחרדה בהישרף עוד גשר אחד של הכנה ואהבה בארץ הזאת: בשם ביטחונה וכוחה ושלומה של המדינה שאינה צריכה קרעים נוספים על קר- עיה — בשם כל אלה תתקורר ותצא נא מפי העם הקריאה אל קברניטיו ליתר מתנות וצללות-ידעת..." ובסיום דבריו ציטט המשורר את דבריו של דוד אל מפקדיו, טרם צאתם לקרב נגד אבשלום, בנו המורד: "לאמר, לאט לי לנער אבשלום." אלא שהמאבק הנוער על הים קרב לסיומו הטראגי — מול המימסד שאיים לרכא. בסיקור "העולם הזה" השבוע לפני 25 שנה נכתב: "...אמר אחד הימאים: מה איכפת לי אם לא אעלה על אונייה? אמצא את פרנסתי במיקצוע נוח יותר, ובתפ- קיד מכובד יותר. אולם מה שכוואב לי זה הצי. השקעתי בו את מייבי שנותי."

"איוה צי?" שאל חברו, כמרירות. אין צי ישראלי, בשם שאין צי של פנמה. הדגל על התורן הוא דגל ישראל, אולם הימאים הם איטלקים, קפריסאים והלא-אדם אחרת...". בגליון "העולם הזה" לפני 25 שנה התפרסמה כתבה מצולמת "דו"ח על חולי הצרעת" מאת אהרון דולב, עם תצלומים של דוד רובינבר, הכתבה דנה במתרחש בין כותלי בית-המצורעים

ירושת הנוער מול פרסטיז'ה של מנגנון מיפלגתי *

לשם מה קיים העיתונאי? * מדוע יגאל אלון אינו

לומד בירושלים? * עורך-הדין מנחם בגין

לעשיית השפטים בשומרים עלובים במה- נות-הריכוז, שכתו לסתום פירצה זו. כרגיל במדינה, החל כל אחד מחפש את האשם בוולתו. בייחוד עסקו בזאת אלה אשר האחריות למלאכת החקיקה הובצת במישרין על שיכמם: חברי הממשלה. הם גם מצאו את האשם האמיתי: אותם שלו- שה עיתונאים (אנשי מעריב, דבר ורוי- טרס) שגילו את הסקופ. הודיע ראש- הממשלה: כקורא עיתון עיברי אני מת- בייש בעיתונים אלה. הסכימו לדיעה זו: כל העיתונים שעבדיהם הלא-זריונים הח- מיצו את הסנסציה.

האשמת העיתונאים (ולפי השמועה, אף העמדתם לדין-חברים באגודת העיתונאים) היא, כמובן, מגוחכת לחלוטין. העיתונאי קיים כדי לספר להמונים את אשר הוא רואה ושמע. אין זה מתפקידו להעביר את ידיעותיו בצורה לאומית. אם קרה מיק- רה, אין זה מתפקיד העיתונאי להעלים אותו (או לחפות על האשמים בו) אלא לספר את האמת.

ספרים

הגוף הגאוני *
הפרופסור מרטין מולדי היה מקובל מאד על תלמידיו. הוא הטיף ליחסים בין חופ- שיים, לא העריך יופי, הסביר כי העיקר באשה הוא האינטליגנציה, וניבא לתקופת השיחרור שבה תוכרח כל אשה חשוקה להתמסר לחושקה.
אך מכירתו ניסתה להתאבד, כי ניראה לה שהפרופסור בחל בה בגלל כיעורה. ידידי הפרופסור החליטו לשים קץ להטפו- תיו ולהשתלולות שני המחנות היריבים

* מאת אביגדור המאירי, הוצאת עין, 138 עמודים, 300 פרוטה.

הימאים עם שוטרים חבושים כובעי-פלדה ומוזיינים באלות ובמגינים של המישטרה הבריטית, היו אותות-אזהרה על הקיר. אם אומנם יש לקיים את המדינה במעשים, לא אלה המעשים.

עיתונים

התשובה: לא כלום

כשעלה ד"ר היאלמר הוראס גרילי שאטסי** למטוסו, והמשיך לגרמניה, לא תיאר לעצמו, מן הסתם, את גל ההתרג- שות שהשאר מאחוריו.
בעיתונים, בכנסת, בבתי-הקפה, תמהו האזרחים: איך קרה הדבר? כיצד ייתכן שאיש כזה יעבור באיין-מפריע את גבר- לות המדינה, העסקה בעריכת מישפטים לקאפואיס*** קטנימו שאל אחד הליצנים: "מה היה קורה אילו היה אדולף היטלר עובר את שדה-התעופה לוד, שותה ספל- קפה, מוסר הצהרות על עתיד מדינת ישר- אל, ועל הידידות המסורתית של גרמניה לשיאפות היהודית?"

התשובה היתה, כפי הנראה: לא כלום. לפי החוק הקיים לא היתה אפשרות לא- סור את האיש. אלה שחוקקו את החוקים

* שישקלי נרצח בסוף שנות ה'60 על- ידי רוצחים-שכירים, במקום גלותו באר- גנטונה.
** הרמטכ"ל באותם ימים, שבאחרונה שב לכותרות: והקים מיפלגה להצלת ה- מדינה, לדבריו.
*** אשף-הספים של הרייך השלישי, שעבר את לוד בחנייה קצרה.

הנאצים החזיקו במחנות-הריכוז מנגנון כפוי של יהודים, שאולצו לפקד על יהודים אחרים.

העם

אותות על הקיר

ביום השנה הרביעי להחלטת א"ם על הקמת המדינה, תאריך שנשכח כימעט על- ידי רוב אזרחי המדינה, חייד דוד בן- גוריון, אמר כמה מלים עמקות-תוכן: "מדינת ישראל לא נוצרה על-ידי ההכרזה, כי אם על-ידי מעשים, לא תוסיף להת- קיים אם לא תיווצר כל יום מחדש, על-ידי מעשים חדשים."

בגליון עיתון-הבוקר שבו צוטטו דבריו ראש-הממשלה הופיעה ידיעה נוספת, סנסציונית יותר: "מתוך שימוש בכוח פינתה משטרת-ישראל את מיטב הצעיר רים, הלוציזים, מאוניותיהם, וצבא-ישר- אל גייס אותם לשירות. על מיובח הפרס- טיזיה העקרה של מנגנון פקידותי הוקרבו רוח ההתנדבות ורצון ההתמסרות, ירושת הנוער שיצר את המדינה לפני שלוש שנים."

לא היה זה הדבר היחיד שיכול היה לזרוע דיכאון בלבב של האזרח ביום-השנה להכרות הארץ. ברחבי הארץ התרחשו דברים שהזכירו, לבעלי הוויכוח, את מצב- הרוח של שנות השלושים המאוחרות. בס- עם הראשונה מאז אותו יום ה'29 בנובמ- בר, התייחס רובו המכריע של הקהל ב- אהדה גלויה לאנשים שהפרו את החוק במתכוון: בפעם הראשונה שוב הופיע החוק לעיני האזרח לא ככלי להבא לשמור עליו, אלא כדבר שיש לקום נגדו. תמונות-ההעפלה שנישנו עם הורדת ה- מלחים מאוניותיהם, ותמונות-המאבק ש- גישנו שעה שהתנגש קהל נסער של יידי

* 29.11.47, בפשינג-מאדו, לייק- טאקס, ניו-יורק, מקום מושבה של עצי- רת-האויים באותם ימים.

שמילאו את הרחובות בהפגנותיהם (בוז לשכונות!), "תחי האהבה!" הפיתרון: ניתוח פלסטי בפני המזכירה, הופעתה כמועמדת לבחירת מלכת-היופי, הביאו את הפרופסור לשכוח את תורתו, כשהוא מנסה לחבק את מלכת-היופי ולגש- קה. שוב לא דיבר הפרופסור על אינ- טליגנציה, והתעכב יותר על "האף המתוק הזה, והמתקלות הגאונות."
הגוף הגאוני אינו אלא אחד מקובץ 16 סיפורי של אביגדור (השיגעון הגדול) המאירי, בין הסיפורים חמטי, המתאר מוות על רקע מחסור מים בירושלים ה- שחוגה. השפס עוסק באשה התובעת מ- בעלה לגדל שפם ארוך, ואינה מרשה לו לגלח כיוון שגם לחייל הרוסי שדאג להג- קת תינוקה (על חלב נשים גרמניות) ב- מחנה-הריכוז שבו היתה כלואה, היה שפם דומה.
הסיפורים, שכל אחד מהם שונה לחלו- טין עד כדי כך שלעיתים נדמה כאילו 16 מספרים שונים כתבו את הקובץ, ולא אחד.

אנשים

● קול הסטודנט, בטאון תלמידי הטכ- ניון הגיב, על נדידת יגאל אלון מאינדי- בריטית לונדון לאוקספורד (העולם הזה 734). והעיר כי את מיקצוע הכלכלה אפשר גם ללמוד בירושלים. הביטאון חישב כי לימודיו של מפקד הפלמ"ח ותישעה סטור- דנטים ישראליים נוספים בחוף-לארץ עולה לאוצר המדינה לפחות 7000 לירות * שטר- לינג לשנה, סכום שבו אפשר היה לספק מכשירי-כתובה וסיפריילימוד לכל תלמי- די הטיכניון במשך שנת-לימודים אחת. רותי, שלא באשמתו: תולדות הפלמ"ח שנכתבו על-ידי, ועמדו להופיע כספר בהוצאת הקיבוץ המאוחד, לא הודפסו כיוון שבית הדפוס הפסיק את עבודתו. ● שעה שילקוט הפירסומים** של ממשלת ישראל הודיע כי עורך-הדין ש- מיספרו בפנסק עורכי-הדין של מנחם רזון הוא 411, מורשה לשמש עורך-דין בבתי-המשפט, ישב מנחם בגין והכין ועצמו לבחינת עורכי-הדין הממשלתי. הקלתו האחת: כלוחם-מחתרת לשעבר אין עליו להיות סטאזר אלא שנה אחת בלבד (במקום שנתיים).

* חסרון מטבעי-החזק של המדינה, בראשיתה, לא איפשר לה לרכוש גם תמוצרי-החזון היסודיים במטבע-זר, שמו הקודם של "רשומות".

רותי קוטפת תפוזים (קריקטורה של דוש)